

HandläggarePia-Britt Hildebrand
Matilda EngDatum
2019-01-22
Ert datum
2018-09-14Vår beteckning
LK/181646
Er beteckning
Fi2018/02531/OU

Finansdepartementet

Svar på remiss - Möjligt, tillåtet och tillgängligt (SOU 2018:44)

Region Värmland (fortsättningsvis nedan kallat regionen) har under utredningstiden haft dialog med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) där det till stor del finns en samstämmighet. Region Värmland vill, som utsedd remissinstans, lämna följande kommentarer på rubricerad remiss:

- att samtliga tjänster enligt bilaga 2 i LOU (sociala tjänster och andra särskilda tjänster så som hälso- och sjukvårdstjänster och utbildningstjänster samt vissa hotell- och restaurangtjänster, juridiska tjänster, räddningstjänster och undersöknings- och bevakningstjänster) ska regleras på samma sätt tillstyrks. Det är inte rimligt att ha tre olika system för upphandling av tjänster.
- att bl.a. hälso- och sjukvårdstjänster enligt bilaga 2 i LOU får direktupphandlas ända upp till det europeiska tröskelvärdet om cirka 7,1 miljoner SEK tillstyrks. Idag ligger upphandlingsgränsen för direktupphandlingar för kommuner och landsting på 586 907 SEK.
- att direktupphandlingsgränsen måste höjas betydligt mer än vad utredningen föreslår. Särskilt för byggtreprenader. Idag ligger upphandlingsgränsen för direktupphandlingar för kommuner och landsting på 586 907 SEK (utredningen föreslår att den ska ligga på 600 000 SEK). Det norska gränsvärdet på 1,1 miljoner NOK kan fungera som ett riktmärke. Regionen kan se att det skulle innebära en rejäl förenkling och en minskning av de administrativa kostnaderna för små upphandlingar.
- att det är viktigt med dialog i upphandlingar och att reglerna om rättelser och kompletteringar måste bli mer generösa.
- att domstolarnas handläggningstider för överprövningar måste bli kortare.
- att en ansökningsavgift på 7 500 kronor för att få en avhållande effekt på att ansöka om överprövning kan ifrågasättas.
- att förslaget om processkostnadsansvar i överprövningsmål tillstyrks.

Dialog i en upphandling

Region Värmland anser att det är positivt att det förekommer dialog mellan köpare och beställare både före, under och efter en upphandling. Att tydliggöra detta i lagtexten tycker regionen är bra, men om det bara framgår vid upphandling under tröskelvärdena kan det tolkas motsatsvis att det inte är tillåtet vid upphandling över tröskelvärdena. Regionen anser att det måste klargöras i motiven att så inte är fallet.

Reglerna om rättelse och komplettering av anbud finns också i bestämmelsen om dialog. Region Värmland anser att det behövs ökade möjligheter att tillåta leverantörer att rätta och komplettera anbud. Regionen anser att det är bra om det framgår av lagen vilka möjligheter till att rätta och komplettera ett anbud som finns.

Direktupphandling

Region Värmland avstyrker att direktupphandlingsgränsen ska anges i lagtexten. Regionen förespråkar dock inte att behålla nuvarande system. Regionen tror att den bästa lösningen är att en, av regeringen utsedd myndighet, får mandat att utfärda förordning i vilken direktupphandlingsgränsen anges som ett nominellt belopp. Det blir enklare och tydligare för upphandlande myndighet/enhet att utläsa vilket belopp som gäller, samtidigt som regionen fortsatt har en flexibilitet av direktupphandlingsgränsen vid till exempel förändringar i kronkurs eller andra påverkande faktorer.

Region Värmland vill särskilt lyfta fram en frågeställning gällande täckningsköp. Ett stort problem vid överprövningar är att upphandlande myndighet/enhet blir avtalslösa under en process som i vissa fall kan pågå i upp till 2 år. För vissa produkter och tjänster, särskilt sådana som har en samhällskritisk funktion, kan kostnaden för samhället bli väldigt stor. Enligt skrivningen i utredningen (s. 360) framgår att när värdet av direktupphandlingen ska beräknas ska värdet på den ursprungliga upphandlingen, för vilken en process råder, inkluderas. Om värdet överstiger tillämpligt tröskelvärde får täckningsköp inte genomföras.

Region Värmland ställer sig frågande till om detta medför att täckningsköp någonsin kommer att vara lagligt att genomföra. Vad gäller beräkningen av värdet för direktupphandlingen menar regionen att värdet borde beräknas genom att addera tidigare gjorda direktupphandlingar av samma art med värdet för täckningsköpet utan att beakta ett eventuellt framtida avtal.

Ansökningsavgift i överprövningsmål

Utredningen föreslår en ansökningsavgift om 7 500 SEK vid överprövningar. Med tanke på de stora summor många överprövade upphandlingar handlar om och hur ofta klagande part anlitar juridiskt ombud förefaller det finnas en stor betalningsvilja från leverantörer för att driva överprövningsprocesser. Vid den komparativa undersökningen av ansökningsavgifter framgår att många länder har olika ansökningsavgifter beroende på upphandlingens värde. Region Värmland tror att det kan vara ett sätt att ge ansökningsavgiften ett mer prohibitivt syfte utan att det blir för kostsamt vid upphandlingar av mindre värde. Ansökningsavgiften bör återbetalas, alternativt ersättas av upphandlande myndighet/enhet, om leverantören vinner processen.

Processkostnadsansvar i överprövningsmål

Region Värmland vill särskilt betona problematiken med obalansen i nu gällande rätt avseende möjligheten att få ersättning för processkostnaderna. Det största problemet avseende processkostnader vid mål gällande överprövningar i dagsläget är att det råder en obalans mellan upphandlande myndighet/enhet och leverantör där leverantören har möjlighet att genom en civilrättslig dom få ersättning för processkostnaderna. Regionen är tveksam till om processkostnadsansvar är rätt väg att gå för att få bukt på problemet, men vill framhålla att det viktigaste i denna fråga är att det råder likhet mellan parterna. Regionen tror därför att antingen ett, i lagen uttryckt, ansvar att bära sina egna kostnader eller ett processkostnadsansvar är nödvändigt för att få likhet mellan parterna. Om det ska finnas möjlighet att få processkostnaderna ersatta tror regionen dock att det bästa för en effektiv process är att det regleras i förvaltningsdomstolen.

Regionstyrelsen

Fredrik Larsson
Ordförande

Anneli Snobl
Regiondirektör